

Anne van Loon en Ruud Bartholomeus

Met sloten houd je geen water vast

[Opinie](#) H2O

<https://www.h2owaternetwerk.nl/h2o-podium/opinie/met-sloten-houd-je-geen-water-vast>

17 maart 2026

In de Volkskrant verscheen op zaterdag 7 maart jl. een onderzoeksartikel over '*Hoe de sloten in Nederland verdwijnen*'. Het artikel gaat in op het dempen van sloten ten behoeve van efficiëntere bedrijfsvoering in de landbouw en de consequenties ervan op biodiversiteit, regionaal waterbeheer en cultuurhistorie. We willen ons hier richten op één aspect uit het artikel, namelijk dat sloten belangrijk zouden zijn ten tijde van droogte. We maken ons zorgen over dit misverstand, omdat sloten juist de effecten van droogte versterken.

Water in sloten bestaat veelal uit grondwater dat weggestroomd is uit omliggende percelen. Grondwater is, zeker op de zandgronden in hoog-Nederland, de grootste buffer en bron van zoet water; voor landbouw, natuur, industrie en drinkwater. Water vasthouden voor droge periodes is dan ook gericht op het vasthouden van grondwater en het handhaven van voldoende hoge grondwaterstanden, bijvoorbeeld door het verhogen van waterpeilen in sloten zodat er minder grondwater wegstroomt, of door het ondieper maken of zelfs dempen van sloten. Waterschappen in hoog-Nederland stimuleren deze maatregelen om ons weerbaarder te maken tegen droogte, sinds de extreem droge jaren 2018-2020, 2022 en 2025.

In twee zinnen komt in het onderzoeksartikel het misverstand naar voren over de functie van sloten. Er staat: "Sloten zijn er niet voor niets. In natte tijden voorkomen ze natte voeten en bij droogte houden ze water vast." En: "Geen sloot betekent geen water". Wat in het lange onderzoeksartikel terloops wordt vermeld over de functie van sloten bij droogte werd op maandag 10 maart als algemene waarheid overgenomen in de Volkskrantcolumn "*Waar geen water is*,

is ook geen slechte waterkwaliteit” én in een artikel in H₂O op diezelfde datum, zelfs bij de reactie van de Unie van Waterschappen.

De aandacht ligt in de artikelen op het zichtbare oppervlaktewater. Door afvoer van grondwater verlagen sloten het grondwaterpeil. Intensivering van de ontwatering (meer en diepe sloten) hebben succesvol bijgedragen aan het beperken van ‘natte voeten’ en het geschikt maken van drassige gronden voor de landbouw. Dit heeft óók bijgedragen aan de structurele daling van de grondwaterstand (‘verdroging’) in de afgelopen decennia. Deze verdroogde situatie veroorzaakt steeds grotere problemen, in een klimaat dat meer en meer gekenmerkt wordt door langdurige droge periodes in het zomerhalfjaar. Sloten versterken de effecten van droogte.

Met sloten houd je dus geen water vast. In die zin is extensivering van ontwatering door het ondieper maken of dempen van sloten een goede manier om grondwaterstanden te verhogen. Het is dus ook om die reden dat natuurbeheerders sloten dempen om verdroging van natuurgebieden tegen te gaan en dat drinkwaterbedrijven sloten dempen om effecten van droogte op drinkwatervoorraden te voorkomen. Als er een sloot ligt is het met peilbeheer (via stuwtjes in de sloot en eventueel wateraanvoer) wel mogelijk (en nodig) om afvoer van grondwater te controleren. Bovendien is er verschil tussen hoog-Nederland (grotendeels het oosten en zuiden) waar (grond)water wegstroomt via het oppervlaktewater als het niet actief wordt tegengehouden en laag-Nederland (het westen en noorden) waar het oppervlaktewater nauwelijks stroomt en soms zelfs uit de polders gepompt moet worden.

Voor het bufferen van grondwater is een gedempte sloot de beste sloot; voor het beperken van wateroverlast is dit een erg slecht plan. Een vraag die dan opkomt en die niet in de artikelen naar voren komt, is of er niet eerst drainagebuizen op de bodem van de sloot worden aangebracht voordat deze wordt gedempt. Zo blijft de ontwateringsfunctie behouden en wordt wateroverlast voorkomen, maar dit gaat ten koste van de aquatische ecologie én draagt nog steeds bij aan verdroging doordat grondwater afgevoerd blijft worden.

Het onderzoeksartikel in de Volkskrant geeft belangrijke inzichten. Echter, sloten houden geen water vast bij droogte; een gedempte sloot doet dat veel beter. Sloten voeren water af en zijn daarmee juist belangrijk om wateroverlast te voorkomen. Sloten dragen wel bij aan de biodiversiteit en hiermee leefbaarheid in een gebied. Daar waar sloten zijn is goed peilbeheer van belang om overmatige afvoer van grondwater te beperken, grondwaterstanden voldoende hoog te houden en een buffer te creëren voor droge periodes. Meer regie en monitoring over waar sloten gedempt worden is nodig, zoals het onderzoeksartikel in de Volkskrant en de Unie van Waterschappen betogen.

Ruud Bartholomeus is hoofdonderzoeker Ecohydrologie en Chief Science Officer bij wateronderzoeksinstituut KWR, en professor Regionaal Waterbeheer aan Wageningen Universiteit

Anne van Loon is professor Droogterisico's en Waterzekerheid bij het Instituut voor Milieuvraagstukken aan de Vrije Universiteit Amsterdam